

אוצר החכמה

השלישי לדעת מה יהא בסופו. לעת ערב קם ממטתו בריא אולם, כהבטחת הצדיק, ושם דרכו לסעוד על שלחן רבינו מהרי"א, שלחן אשר לפני ה'. כשגמרו סעודתם קם מהרי"א ללוות את אורחו הדגול, והביע אומר בצחות הלשון: הרב מקאמינקא, וכי מי שאינו יכול לתפוס מחשבת חבירו, אינו רשאי להיות רבי? או אז ראה הרבי ר' יהושע עין בעין כי אכן הצליח ה' דרכו, ונתמלאה מבוקשו. לאח"ז נעשה מתלמידיו המובהקים של רבינו מהרי"א זצ"ל¹⁰.

מן הנכון להציג בזה סיפור, שאם כי נודע בשערים, בכ"ז יש בו משום איזה הוספות והשלמות, כפי שהשמיעו הרה"ק רבי נחמן מספינקא זצ"ל. וכה סיפר:

באותו ביקור שערך רבינו מהרי"א אצל הרה"ק מקאמינקא, סיפר מביקורו אצל הרר"מ מפרמישלאן, וכה היו דבריו: שמעתי שהרה"ק הרר"מ נסע למרחץ נאויסעליץ על שב"ק פרשת עקב, אמרתי גם אני לשהות במחיצתו. בליל שב"ק סעדו האורחים על שלחנו, אך הוא ישב בחדר הסמוך וסעד עם משמשו. במשך הסעודה היה המשמש יוצא לחדר האורחים בפקודת הרבי, ומכבד את מאן-דהוא לזמר זמירות. כבדו גם אותי לזמר "כל מקדש". אך סיימתי, הפצירו בי האורחים שאמשיך לזמר "מנוחה ושמחה", ונעניתי להם. אלא שמשמשו של הרבי נכנס ואמר לי בשמו כי 'אצלי אינו מזמר רק מי שכבדתיו לזמר', ולמעשה נתכבדתי לזמר עוד ניגון לכבוד שבת.

ממשיך רבינו מהרי"א לספר: כשהאיר היום, הרגשתי איזו חולשה, וחפשתי כוס חמין להשיב את נפשי. ברוח קדשו הרגיש הרר"מ ושלח לקרוא את משמשו שיגיש לי את כוס החמין, אלא שבינתיים עברתי לפני חלון של חדר הרבי, וכאשר הבחין בי דפק על החלון ורמז לי להכנס לחדרו. הוא הגיש לי כוס חמין ונכנס עמי בשיחה. כששאלני על מצב פרנסתי, השבתי שמעודי לא דברתי בשבת בענינים אלו, אך מאחר שאין מסרבין לגדול אענהו שפרנסתי אכן דחוקה מאד,

ואני מבקש מאת ה' שיזמין לי איזה רבנות בעיירה קטנה, באופן שאוכל לעסוק בתורה במנוחה והשקט.

על זה השיב הר"מ ואמר: אני אומר כי מה שאמר התנא "אהוב את המלאכה", זו מלאכת שמים, כלומר להיות רבי בישראל, "ושנא את הרבנות" להיות רב ומורה הוראה, ותעודתו דמר הוא להיות מנהיג בישראל ולא דיין ומורה. אלא שאני השבתי מנייה וביה, הרי אמרו רבותינו ז"ל "פשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא", פי' לפשוט ספיקות נבילות בהלכות איסור והיתר, ולקחת שכר מקופת הקהל, "ולא תימא כהנא אנא גברא רבה אנא" היינו אל תחפוץ להיות רבי ומנהיג.

"אם כן", השיבני הר"מ, "למדן הוא מר, ובכן אכבדו לרדת לפני התיבה ולהתפלל פסוקי דזמרה (ביתר חלקי התפלה נתכבדו נכבדים אחרים שבאו לשבות שם). עברתי לפני התיבה, ויהי אך סיימתי ורציתי לחזור למקומי, רמז לי הרבי שאשאר להתפלל שאר התפלה. אחר קריה"ת שוב רמז לי הר"מ שאתפלל גם תפלת מוסף (ובס' פאר יצחק מוסיף בזה שהר"מ הסתכל בפניו במשך כל התפלה ואמר לחתנו הרה"ק רבי חיים אברהם ממיקולייב בזה"ל: ער האט א קאריץ מיט יראת שמים נאך מיט א וועריך).

לסעודה שלישית, סעודת רעוא דרעוין, ערך הרה"ק מפרימישלאן את שלחנו יחד עם הקהל, ואמר אז דברי תורה: "והיה עקב תשמעון", והיה האט קיין פשט נישט, עקב ביז דערווייל, ווען עס וועט זיין תשמעון את המשפטים האלה, דעמאלט וועט שוין גלייך זיין [= "והיה" – אין לו כוונה, "עקב" – זה רק בינתיים, אבל כשיהיה "תשמעון את המשפטים האלה" – אז יהיה כבר הכל כשורה].

הרה"ק מקאמינקא כשמעו את הדברים האלה, נתרגש ואמר "אָה וַנָּאָה" בלשון התפעלות. אלו שעמדו שם לא הבינו כלל את דברי התורה הזאת, אך ראו שהרה"ק מקאמינקא ירד לעומק הענין.

כשיצא רבינו מהרי"א הפצירו כולם בהרבי ר' יהושע שיואיל

בטובו לפרש להם פרשה סתומה זו, ויגלה נא מצפונים. השיבם הרה"ק מקאמינקא: דעו לכם, כי בשמים ממעל במתיבתא דרקייעא לומדים הרבה פירושים בדברים הללו, אלא שאני אומר לכם בחינה אחת, ידוע כי כל זמן הגלות אין שם הוי"ה כסדרו, והענין מורה על תוקף הדין, ולעתיד לבא יהיה שם הוי"ה כסדרו, ויתנהג העולם במדת החסד, וזה היה כוונת הצדיק במה שאמר והי"ה, היינו שם הוי"ה, זה אין לו פשט, כי רצוננו שיהיה כבר כסדרו, עקב היינו רק ביו דערווייל בעוד אנו בגלות, אבל כשיהיה תשמעון את המשפטים האלה, ואז נושע בדבר ישועה ורחמים, דעמאלט וועט שוין גלייך זיין, יהיה שם הוי"ה כסדרו.

נתפעלו השומעים על עומק בינתו של הרה"ק מקאמינקא שירד לכוונת הרר"מ מפרמישלאן".

החופה דוגמת עבודת יוהכ"פ

ושני הצדיקים הללו התקשרו לימים והיו למחותנים. הרה"צ רבי אלטער מיארטשוב זצ"ל, שהיה בנו של הרה"ק רבי שלמה יעקב זצ"ל מסטרי, בן רבינו המהרי"א, לקח לו לאשה את בתו של הרה"ק מקאמינקא, היא הרבנית הצדקת מלכה דבורה ע"ה.

והיתה הרבנית מספרת, שבעת עמדה תחת החופה, וסיבבה את החתן שבע פעמים כנהוג, עמד לצדם זקיניו של החתן, הרבי ר' אייזיק'ל, והתחיל לפזם בניגון של עבודת יום הכפורים: וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים... ויהי אך הגיע ל"אחת ושלוש" נתעלפה הכלה מרוב פחד תחת החופה, עד שהוצרכו להשיב נפשה¹².

11. עובדא זו מובאת בס' פאר יצחק (פרק ששי עמ' 19), אך הצגנו בפנים את הסיפור משום חידוש שנתחדש בו.

12. מפי הה"צ ר' אלימלך הורוויץ ז"ל אב"ד יארטשוב, חתן בתה, ששמע ד"ז מפיה.